

Na temelju članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 54. sjednici Zastupničkog doma održanoj 7. listopada 2013. godine i na 34. sjednici Doma naroda održanoj 16. prosinca 2013. godine, usvojila je

ZAKON
O ZAŠTITI OSOBA KOJE PRIJAVLJUJU KORUPCIJU U INSTITUCIJAMA
BOSNE I HERCEGOVINE

Dio prvi - Opće odredbe

Članak 1.
(Predmet)

Zakonom o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje se status osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine i pravnim osobama koje osnivaju institucije Bosne i Hercegovine, postupak prijave, obveze institucija u vezi s prijavom korupcije, postupak zaštite osoba koje prijavljuju korupciju te se propisuju sankcije za povrede odredaba ovoga Zakona.

Članak 2.
(Definicije)

Izrazi korišteni u ovome Zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) **korupcija** je svaka zlouporaba moći povjerene državnom službeniku, uposleniku, savjetniku, izabranom ili imenovanom dužnosniku koja može dovesti do privatne koristi te osobe, domaće ili strane fizičke ili pravne osobe. Korupcija posebice može uključivati izravno ili neizravno traženje, nuđenje, davanje ili prihvaćanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, čime se narušava primjereno obnašanje bilo kakve dužnosti, ili ponašanje očekivano od primatelja mita. Korupcija je i povreda zakona, drugoga propisa, kao i nepravilnosti u radu i prijevare koje ukazuju na postojanje korupcije;
- b) **zviždač** je osoba koja je zaposlena u institucijama Bosne i Hercegovine i pravnim osobama koje osnivaju institucije Bosne i Hercegovine, koja zbog opravdane sumnje ili okolnosti na postojanje korupcije u bilo kojoj instituciji Bosne i Hercegovine u dobroj vjeri podnese prijavu odgovornim osobama ili institucijama u skladu s ovim Zakonom;
- c) **zaštićeno prijavljivanje** je:
 - 1) prijavljivanje informacija nadležnome autoritetu za koje zaposlenik razumno vjeruje da predstavljaju korupciju u smislu točke a) ovoga članka,

- 2) prijavljivanje kaznenog djela korupcije protiv odgovorne osobe u institucijama iz članka 1. ovoga Zakona,
- 3) podnošenje tužbe, žalbe ili prigovora u vezi s korupcijom protiv odgovorne osobe u institucijama iz članka 1. ovoga Zakona,
- 4) svjedočenje na sudu ili pred tijelom uprave u postupku protiv odgovorne osobe u institucijama iz članka 1. ovoga Zakona,
- 5) suradnja u postupku koji vode istražna tijela;

d) **poseban oblik zaštićenog prijavljivanja** jest javno objavljivanje ili na drugi način činjenje javno dostupnima informacija koje ukazuju na korupciju, pod uvjetom da zviždač sumnja:

- 1) da će biti izložen štetnim mjerama od određene osobe, ili
- 2) da u slučaju zaštićenog prijavljivanja subjektima iz točke c) ovoga članka neće biti poduzeta primjerena radnja ili da će dokazi i informacije biti prikriveni ili uništeni, ili
- 3) da je ista informacija prijavljena subjektima iz točke c) ovoga članka, a u zakonskom roku nije poduzeta primjerena mjera, pri čemu je, prije nego što učini poseban oblik zaštićenog prijavljivanja, zviždač dužan razmotriti eventualnu štetu koja može nastati njegovim prijavljivanjem;

e) **štetna radnja** je radnja kojom poslodavac nanosi štetu zaposleniku donošenjem rješenja o prestanku radnog odnosa, otkazom ugovora o radu, suspenzijom s radnog mjesta, postavljenjem na niže radno mjesto, proglašavanjem prekobrojnim, pokretanjem disciplinskog postupka, ucjenjivanjem ili davanjem negativne ocjene, stvaranjem neprijateljske radne klime, izostankom poslovnog angažmana, a sve kako bi zaposlenika odvratilo od zaštićenog prijavljivanja ili koja predstavlja čin odmazde protiv zaposlenika koji je prijavio sumnju na korupciju;

f) **korektivna mjera** je svaka radnja kojom se zabranjuju, ublažavaju ili uklanjaju uzroci ili posljedice štetnih radnji prema zviždaču u vezi s prijavljenim slučajem korupcije, a koja naročito obuhvaća mjere osiguranja i naknadu štete;

g) **nadležni autoritet** je nadređena ili druga osoba u instituciji Bosne i Hercegovine i pravnoj osobi koju osniva institucija Bosne i Hercegovine u kojoj je zviždač zaposlen, a koja je zadužena za nadzor nad zakonitošću rada u u toj instituciji; osoba ili upravljačko ili rukovodeće tijelo; osoba ili tijelo koje obavlja poslove nadzora ili revizije u institucijama Bosne i Hercegovine; tijelo nadležno za provođenje kaznene istrage i progon počinitelja kaznenih djela; Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije;

h) **dobra vjera** je stav zviždača koji se temelji na činjenicama i okolnostima o kojima zviždač ima vlastita saznanja i za koji drži da je istinit.

Dio drugi – Postupak zaštite zviždača

Članak 3. (Podnošenje prijave)

(1) Ako ima informacije i/ili materijalne dokaze o postojanju korupcije, svaka osoba zaposlena u institucijama iz članka 1. ovoga Zakona može nadležnom autoritetu podnijeti prijavu zbog sumnje ili okolnosti na postojanje korupcije.

(2) Zloupotreba prava prijavljivanja iz stavka (1) ovoga članka predstavlja tešku povredu radne dužnosti.

Članak 4. (Vrste zaštićenog prijavljivanja)

Zaštićeno prijavljivanje može biti:

- a) interno i
- b) eksterno.

Članak 5. (Interno prijavljivanje)

(1) Svaka osoba zaposlena u institucijama Bosne i Hercegovine iz članka 1. ovoga Zakona podnosi prijavu iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona:

- a) nadređenoj ili drugoj osobi u instituciji u kojoj je zaposlena, a koja je po ovlastima odgovorna za zakonit rad institucije, ili
- b) osobi ili voditelju institucije odgovornom za zakonit rad institucije, ili
- c) osobi ili tijelu koje obavlja poslove nadzora ili revizije u institucijama Bosne i Hercegovine iz članka 1. ovoga Zakona.

(2) Interno prijavljivanje obavlja se na način uređen internim aktom institucije o prijavi iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona i zaštiti zviždača.

(3) Iznimno od odredaba st. (1) i (2) ovoga članka, prijava se može podnijeti neposredno voditelju institucije u slučaju da:

- a) voditelj institucije nije donio interni akt iz stavka (2) ovoga članka ili
- b) postupak internog prijavljivanja nije poznat, odnosno ako u prostorijama i na internetskoj stranici institucije nije jasno i na vidnom mjestu istaknuta obavijest o nadležnoj službi, tijelu ili osobi za zaprimanje i razmatranje prijave iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona ili
- c) zviždač ima razloga vjerovati da se ovlaštena osoba kojoj se, prema internom aktu, podnosi prijava izravno ili neizravno dovodi u vezu s koruptivnom radnjom.

(4) Osobe iz st. (1) i (3) ovoga članka mogu se obratiti Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije za dodjelu statusa zviždača sukladno članku 7. ovoga Zakona.

Članak 6. **(Eksterno prijavljivanje)**

- (1) Eksternim prijavljivanjem smatra se prijavljivanje:
 - a) tijelu nadležnom za provođenje kaznene istrage i progona počinitelja kaznenih djela ili
 - b) Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije;
 - c) javnosti, u skladu s člankom 2. točka d) ovoga Zakona.

- (2) Eksterno prijavljivanje poduzima se u slučaju da:
 - a) postupak povodom internog prijavljivanja iz članka 5. ovoga Zakona traje dulje od 15 dana ili
 - b) zviždač smatra da je interni postupak povodom prijave iz članka 5. ovoga Zakona bio nepravilan ili
 - c) zviždač ima razloga vjerovati da ovlaštena osoba kojoj se, prema internom aktu, podnosi prijava iz članka 5. ovoga Zakona ili voditelj institucije izravno ili neizravno dovode u vezu s koruptivnom radnjom.

Članak 7. **(Dodjela statusa zviždača)**

- (1) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije će, na temelju prijave zviždača podnesene u dobroj vjeri, dodijeliti status zviždača osobi u roku od 30 dana od dana obraćanja Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije za dodjelu statusa zviždača, bez obzira na to jesu li štetne mjere nastupile ili se samo sumnja da bi do njih moglo doći.

- (2) Zaštićeno prijavljivanje teče od dana podnošenja prijave iz članka 3. ovoga Zakona.

- (3) Zviždač se neće smatrati materijalno, kazнено ili disciplinski odgovornim za otkrivanje poslovne tajne u slučaju prijavljivanja korupcije nadležnome autoritetu.

- (4) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije obavještava zviždača o odluci o dodjeli statusa zviždača.

Članak 8. **(Otklanjanje štetne radnje)**

- (1) U slučaju kada zviždač obavijesti Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije da je prema njemu poduzeta neka od štetnih radnji iz članka 2. stavka (1) točke e) ovoga Zakona, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv

korupcije dužna je zatražiti od institucije mjerodavnu dokumentaciju i/ili zatražiti od Upravne inspekcije Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine da ispita navode i utvrdi činjenice, te poduzme zakonski predviđene mjere a zapisnik dostavi Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

(2) Ako na temelju dokumentacije dobivene od institucije i/ili zapisnika iz stavka (1) ovoga članka utvrdi da je prema zviždaču poduzeta neka od štetnih radnji, a koja je u vezi s podnošenjem prijave iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije donosi instrukciju voditelju institucije radi otklanjanja posljedice nanesene zviždaču štetnom radnjom.

(3) Ako voditelj institucije tvrdi da bi ista štetna radnja bila poduzeta prema zviždaču i u slučaju da nije podnio prijavu iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona, dužan je to dokazati.

(4) Voditelj institucije dužan je provesti korektivnu mjeru u cilju otklanjanja učinjene štetne radnje u roku od tri dana od dana zaprimanja instrukcije od Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

(5) Korektivna mjera mora biti ukidanje štetne mjere i vraćanje u prethodno stanje, a koja može biti ukinuta pravomoćnom presudom nadležnoga suda u radnom sporu.

(6) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije svake godine objavljuje posebnu godišnju listu s popisom institucija u kojima je prijavljena korupcija, uz navođenje vrste nanesene štetne radnje i informacije o tome je li provedena korektivna mjera naložena instrukcijom iz stavka (2) ovoga članka.

Članak 9. **(Prestanak pružanja zaštite)**

(1) U slučaju kada se tijekom postupka dokaže da zviždač prilikom podnošenja prijave iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona nije postupao u dobroj vjeri, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije obustavit će pružanje zaštite zviždaču.

(2) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije dužna je dostaviti zviždaču i voditelju institucije u kojoj je zviždač zaposlen odluku o obustavi pružanja zaštite zviždaču.

(3) Ako se tijekom ispitivanja otkrije da zviždač nije postupao u dobroj vjeri, odnosno da je svjesno podnio lažnu prijavu iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije će, utvrdi li da ta radnja sadrži elemente kaznenog djela, podnijeti kaznenu prijavu protiv te osobe.

Dio treći – Nadzor nad provedbom Zakona

Članak 10. (Nadzor nad provedbom Zakona)

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavljaju Upravna inspekcija Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine i Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, svaka iz svoje nadležnosti.

Članak 11. (Izdavanje prekršajnog naloga)

Ako upravni inspektor prilikom inspeksijskog nadzora utvrdi postojanje prekršaja iz članka 12. ovoga Zakona, izdaje prekršajni nalog u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

Članak 12. (Novčane kazne za prekršaje)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj voditelj institucije ako ne postupi prema instrukciji Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i ne provede korektivnu mjeru u skladu s člankom 8. stavak (2) ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj voditelj institucije ako ne donese interne akte iz članka 5. stavka (2) ovoga Zakona, a u skladu s člankom 13. ovoga Zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od od 1.000 do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj osoba iz članka 3. ovoga Zakona koja svjesno lažno prijavi korupciju.

Dio četvrti – Prijelazne i završne odredbe

Članak 13. (Donošenje podzakonskih propisa)

Sve institucije na koje se odnosi primjena ovoga Zakona dužne su u roku od 90 dana donijeti interne akte iz članka 5. stavka (2) ovoga Zakona.

Članak 14.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01,02-02-1-39/13
16. prosinca 2013. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Dr. Denis Bećirović

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

Staša Košarac